
CORECTOPIA

---

cum supraviețuim în cușca diversității

gabriel purcăruș

doxologia

2018

CUPRINS

Introducere: Pierdut și regăsit. 9

DIN CIOBURI DE STATUI

D-ale progresismului 37

Corectopia și limitele libertății 44

Cioburi de statui 51

Bani, idei, suflète 61

Farmecul indiscret al comunismului. 69

Jucăria care ne-a lipsit. 83

Brexit și Babel 90

Taxe și mujici 97

Planeta în fața testului Trump. 104

Tactica sepiei 114

Sanctuarul cu ușa dată de pereți 122

Barbarcelona 129

BUNELE INTENȚII

Motivația lecturii	151
Viață înainte de moarte	159
Angoasă și morbiditate	167
Castelul de nisip	174
La ce folosește elefantul	180
Șah incorect politic	187
Matematica și căsătoria	199
Cuibușorul multicultural	206
Bunele intenții	212
Omul care nu a făcut nimic	221
Unul dintr-un milion	228

POEMELE CORECTOPIEI

1. Cei din umbră	241
2. Viermele model	244
3. Discriminarea țăntarilor	245
4. O zi normală	246

*Dedic acest volum în primul rând familiei mele,
care m-a inspirat, încurajat și bătut la cap cu
dragoste ca să duc proiectul la bun sfârșit.*

*De asemenea, prietenilor apropiați
și cititorilor mei care au râs (sau care au plâns)
de-a lungul anilor.*

*Dar această carte este dedicată, în egală măsură,
și celor ce nu au avut posibilitatea să își facă
auzit glasul. Citiți capitolul “Unul dintr-un
milion” și veți înțelege.*

INTRODUCERE

PIERDUT ȘI REGĂSIT

Sunt unul dintre cei cinci milioane de români ale căror speranțe de a-și construi un viitor în țara lor au fost sfărâmate, una câte una, în anii '90, și care și-au căutat salvarea atrași de mirajul Occidentului.

În viața oricărui om există cel puțin un moment de răscruce, în care totul se schimbă din temelii. E decizia care îi împarte existența între un „înainte” și „după”. Pentru mine și familia mea un astfel de moment a venit în toamna anului 1999, când am părăsit România pentru a emigra în Canada.

Ziua de 7 septembrie avea să mă găsească pe aeroportul Otopeni, împreună cu soția și cei doi copii. Ne aștepta o cursă Air France, cu destinația finală Montreal. Pe aeroport, lăsam în urma noastră

bunici înlăcrimați, îngrijiți pentru soarta noastră și sfâșiați de durerea despărțirii, plus câțiva prieteni, unii dintre aceștia urmând să ni se alătore peste câteva luni, făcând și ei saltul în necunoscut. La vremea respectivă, nu mă gândeam că voi mai reveni vreodată în România, atât de mare fusese dezamăgirea mea față de starea în care ajunsese patria noastră la nici zece ani de la eliberarea de sub comunism. Ne pregăteam să pornim o viață nouă peste ocean, fără să avem o idee prea exactă despre ce urma să găsim dincolo. Așteptările noastre se limitau la găsirea unui rost în Canada. Speram, totodată, să ne putem aduce și părinții acolo, cât de repede posibil.

Ramâneau în urma noastră amintirile din copilărie, precum și speranțele în realizarea unei cariere mulțumitoare în România postcomunistă. Renunțam și la creșterea copiilor alături de bunici, într-o societate bulversată ce părea că refuză deliberat normalitatea. Nimic nu părea să ofere generațiilor viitoare vreo speranță de libertate și prosperitate. În decembrie 1989, ne riscaserăm viața pentru răsturnarea unui regim

tiranic, și explodaserăm de bucurie când Ceaușescu își luase zborul cu elicopterul de pe terasa Palatului Republicii. Sute de tineri s-au jertfit în acele zile luptând pentru libertate, iar noi, supraviețuitorii revoluției antitotalitare, speram ca sângele eroilor să nu fi fost risipit în zadar. Românii fuseseră uniți în dorința comună de a scăpa de dictator, de sărăcie și de umilință. Ura împotriva unui adversar tiranic nu era însă suficientă. Odată eliberați, puțini conaționali aveau vreo idee cu ce va fi înlocuit regimul comunist. E ușor să știi ce nu mai vrei, dar cere multă maturitate să știi ce pui în loc. Pe ce cale urma să apuce România? Capitalism și democrație parlamentară? Democrație originală? O formă balcanică de perestroika?

Visul unei Români libere fusese rapid spulberat de trezirea la o realitate crudă: cei care preluaseră puterea imediat după Nicolae Ceaușescu nu aveau de gând să opereze schimbări instituționale profunde. Vechile mentalități, hrănite din abuz de putere și minciună, paralizau elanul societății către libertate. Pentru a induce populației neîncredere în democrația

parlamentară, regimul Iliescu a încurajat apariția a peste 100 de partide de apartament, o adevărată perdea de fum, ridicată cu scopul de a ridiculiza ideea pluralismului. Moștenitorii proiectului României Mari, adică vocile unor creștin-democrați precum Ioan Alexandru, Ion Rațiu sau Corneliu Coposu, fuseseră izolate de popor prin campanii de presă mincinoase. Liderii celor trei partide istorice nu au reușit să depășească orgolii mărunte și, lipsiți complet de resursele necesare pentru a-și face cunoscut mesajul, n-au reușit să ofere o alternativă viabilă, unită, la Frontul Salvării Naționale. După alegerile din 20 mai 1990, opoziția democratică a fost practic spulberată, neocomuniștii s-au văzut cu puterea absolută în brațe.

Între 1990 și 1996, Regimul Iliescu a urmat linia inspirată de Mihail Gorbaciov. Reformele economice erau pur cosmetice, orientate spre păstrarea monopolului de Stat. O fiscalitate ucigătoare pentru micul întreprinzător încuraja explicit evaziunea fiscală și corupția. Pe hârtie, aveam dreptul de a călători în afara țării, dar în practică, românii n-aveau bani, iar vizele

nu se obțineau deloc ușor. Sărăcia lucie a populației de rând a permis consolidarea unor rețele de oligopol. Secretarii de partid s-au transformat în baroni locali care aveau, prin județe, o putere discreționară. Puteam iniția afaceri, dar procedurile birocratice, controalele abuzive și dijmuirea muncii pe o schemă piramidală (de la primar de comună până la premier) împiedicau apariția clasei de mijloc. Ne puteam exprima public opiniile critice, dar oamenii puterii făceau tot ce știau ei mai bine. În teorie, presa era liberă, dar televiziunea de stat perpetua propaganda oficială a regimului. Prosperitatea era rezervată numai celor dispuși să facă pactul cu diavolul tranziției. Iar din când în când, protestele legitime ale românilor revoltați erau zdrobite prin intervenția grupărilor paramilitare de mineri. În toți acei ani, pentru a nu ne lăsa copleșiți de dezamăgiri, a trebuit să ne hrănim cu speranța că, la un moment dat, populația majoritară se va trezi din moleșeală și că ne vom reveni, ca națiune, la normal.

Ce-a lipsit, în mod fundamental, din viața publică românească a acelor ani? Momentul de căință.

Nimeni din conducerea României n-a propus o analiză a traumelor sufletești produse de comunism. Nimeni nu și-a asumat vreo responsabilitate pentru tot ce se petrecuse în ultimii 45 de ani. Țapul ispășitor, Ceaușescu, fusese deja trimis în pustie...Idea lustrației (inclusă în Proclamația de la Timișoara) a fost deliberat ignorată de către noii lideri ai statului.

În toamna lui 1996, nădejdea de mai bine părea că-și găsește împlinirea. Mentalitatea bolșevică, obsedată de controlul absolut al puterii prin dezbinarea societății, urma să fie înlocuită de o viziune creștin-democrată, prin care Statul recunoștea demnitatea fiecărei persoane umane. Din păcate, noii guvernanți s-au dovedit la fel de avizi de bani nemunciți și privilegii ca și predecesorii lor. În plus, toată lumea putea constata amatorismul coaliției de guvernare în gestionarea problemelor statului. Cei 15,000 de specialiști promiși în campania electorală de Convenția Democrată, presupuși a fi capabili să aducă barca românească pe linia de plutire, se dovedeau a fi indivizi predispuși spre compromis. Deși noua orientare geopolitică era cea

corectă, incompetența guvernamentală adâncea dezamăgirea celor ce speraseră în schimbare. „Democrații” n-au fost mult mai buni decât ex-comuniștii, motiv pentru care familiile tinere au început să caute soluții pentru o viață civilizată în alte părți ale lumii. Febra emigrării ne-a cuprins și pe noi. Aveam doi copii, iar responsabilitățile de părinte ne impuneau acum alte priorități: dacă noi nu reușisem să facem mare lucru, măcar să încercăm să dăm o șansă generației viitoare. După doi ani de frământări și ezitări, de muncă asiduă și după un proces de emigrație fastidios, ajungeam în fine la Montreal. Neglijentă, țara-mamă își lăsa copiii să se risipească prin lumea largă... spre a fi adoptați de alți părinți.

Îmi amintesc că unul din amicii mei îmi spusese înainte de emigrare: „Speri să găsești pacea și fericirea în Occident? Nu te amăgi, dracul a ajuns acolo înaintea ta.” A fost o vorbă căreia nu i-am dat atenție la momentul respectiv. Primele impresii despre noua mea patrie erau foarte bune. Funcționarii de stat întâlniți în primele zile erau amabili și excelent organizați,

într-un contrast total cu dezordinea, frustrarea, acreele și indolența birocraților din România. Parcărilor și bulevardele erau largi și curate, străzile miroseau a săpun, iar parcurile publice erau pline de flori și verdeață. Pe aleile impecabile, străjuite de copaci toaletați, nu găseai câini maidanezi sau excremente. Citadinii aveau acces la terenuri de sport și piste ciclabile. Oameni necunoscuți erau gata să te ajute fără să le ceri sprijinul. Dacă te rătăceai, orice polițist era bucuros să te îndrume. Transportul public era degajat și optimizat – călătorii așteptau în ordine, fără să se îmbulzească. Autobuzele și metroul soseau fără întârziere, conform orarului. Imigranții erau integrați rapid în școli de învățare a limbilor oficiale, unde li se prezentau mecanismele de funcționare a societății, fiind îndrumați cum și unde să își găsească de lucru. Copiii erau îndrumați spre grădinițe sau școli.

Totul părea că merge ceas. Am fost destul de rapid absorbiți în tumultul noii vieți. Am găsit fără prea mult efort locuri la grădiniță, unde Andrei și Petru învățau atât engleza, cât și franceza. Am cumpărat

un automobil vechi, a cărui înmatriculare a durat 10 minute. Am fost admiși la universități locale pentru a ne aduce la zi competențele profesionale. Apoi, viața și-a urmat cursul normal. Am căutat și găsit job-uri, am cumpărat casă, am luat mobilă și ne-am dedicat creșterii copiilor. Ne-am făcut prieteni noi, majoritatea români emigrați în aceeași perioadă cu noi.

Interesul pentru politica românească s-a redus treptat, până ce a ajuns la nivel de fapt divers. Mențineam o minimă legătură prin lectura edițiilor online ale ziarelor și prin convorbirile telefonice cu părinții și prietenii din țară. Când am văzut că cei rămași acasă au fost chemați să aleagă între Ion Iliescu și Corneliu Vadim Tudor m-am felicitat pentru că am ales să plec. România părea că merge din rău în mai rău. În contrast, dezbaterile televizate pentru alegerile federale canadiene din anul 2000 m-au lăsat cu gura căscată. Era prima dată când vedeam o confruntare politică bazată pe substanță, în care combatanții arătau respect unii față de alții. În aceeași perioadă, am urmat un curs de politică nord-americană la Școală națională

de administrație publică din Montreal, așa că vechea pasiune pentru politică și-a găsit un alt obiect.

Cu trecerea timpului, am început să sesizez și unele defecte ale societății în care trăiam. Pe de o parte, deși organizarea în ministere, magazine, spitale sau școli era impecabilă, oamenii cu care aveai de-a face păreau niște roboți – foloseau fraze tipice în conversații, zâmbeau profesional și nu păreau că știu mai mult decât ce era strict necesar pentru munca prestată. În mediul universitar, am avut șocul să descopăr studenți la master sau doctorat în științe având cunoștințe destul de limitate ale unor noțiuni de bază, cum ar fi energia mecanică sau gravitația. Lucrasem ca profesor de fizică în România și am fost uimit de modul în care se făcea educația în Canada: totul excesiv de practic, fără antrenarea memoriei, stimulând docilitatea și capacitatea studenților de a executa instrucțiuni. Prea puțini erau cei care urmăreau să-și dezvolte cultura generală, creativitatea sau spiritul de competiție.

Prosperitatea economică reală (până și persoanele beneficiare de ajutorul social de ultim recurs li se

asigura un trai decent) era acompaniată de o toleranță excesivă față de consumul drogurilor și imoralitatea sexuală. Am constatat tratarea cu banalitate a divorțului, numărul ridicat de familii reconstituite, în care copiii locuiesc o săptămână cu tata și alta cu mama, laolaltă cu copiii proveniți din legături precedente ale părinților. Avorturile (dealtfel foarte numeroase și în România) erau tratate aici ca un „drept indiscutabil” al femeii. Eliminarea fătului era considerat de mulți ca un act medical de importanță egală cu extragerea unei măsele stricate. Femeile se considerau „eliberate” de bigotismul religios, încât socialmente era perfect acceptabil să plece în vacanțe fără soț, cu precădere în Caraibe, spre a se distra. Fidelitatea conjugală era subiect de glume și nu mai impresiona pe nimeni. Ce diferite păreau obiceiurile Occidentului cel prosper de morala simplă, sănătoasă, cu care bunicii și părinții mei crescuseră!

Lumea apuseană în care noi ne căutam împlinirea nu era deloc Țara Minunilor, unde curge lapte și miere. America de Nord și Europa occidentală păreau

societăți bulversate, unde egalitarismul ajunsese să îngroape libertatea politică și spirituală. Impozantele catedrale romano-catolice, altădată mândria locului, erau folosite, în afara orelor de slujbă, ca săli de bingo, concerte sau adunări ale diferitelor organizații laice. În locul mersului la biserică de altădată, oamenii își căutau mângâierea sufletească în marile centre comerciale, la vânătoare de reduceri de prețuri.

Emigrația română din Canada se descurca în general bine. Spre deosebire de Europa, canadienii aveau o impresie bună despre noi – majoritatea românilor fiind ambițioși, muncitori, disciplinați, bine educați. Jumătate dintre emigranți nu-și puteau profesa meseria pentru care se pregătiseră în țară – fie din cauza diferitelor opreliști birocratice, fie din cauza protecționismului unor organizații sindicale. Era într-un fel o dublă pierdere ca un inginer, un profesor de științe ale naturii sau un medic, cu pregătire profesională ridicată să nu poată servi nici țara de origine și nici cea de adopție. Această situație constituia o sursă legitimă de frustrare. La

rândul nostru, eu și soția mea, desi studiasem fizica în România, ne-am lansat în afaceri imobiliare pe cont propriu.

Cred că era prin anul 2007, când am realizat prima dată că purtam după mine o senzație de neîmplinire, de înstrăinare față de societatea în care trăiam. Oricât de bine am fi dus-o material, senzația de a nu te simți „acasă” era din ce în ce mai acută. Dar nici în România nu ne mai tenta să revenim, pentru că țara de origine ne întorsese spatele. Am avut de luptat cu același sentiment încercat probabil de Avraam, patriarhul biblic, de a fi „străin și călător pe acest pământ”. Mă simțeam „omul fără patrie”, blestemat să nu fie nicăieri acasă. Împins de frustrare, am scris un text care a constituit și primul meu articol publicat vreodată, intitulat „Pierdut de două ori”. Deplângeam drama profesionistului emigrant care nu își poate găsi locul nici în patrie, nici în exil. Ziarul local Pagini Românești a publicat materialul, iar primele ecouri au fost bune. Se părea că atinsesem o coardă sensibilă pentru mulți.